

Reformačné listy 2/2018

H.E.L.P. - Hnutie evanjelických laických pracovníkov, občianske združenie

Ročník: II.

OBSAH:

- ÚVODNÍK
- ✠ ROZLÚČKA S PROFESOROM IGOROM KIŠŠOM
- PROTI - SYNODÁLNE PREDSEDNÍCTVO ECAV
- 10 EUR ZA CIRKEVNÉ SOBÁŠE
- NENECHÁM ŤA A NEOPUSTÍM – ROZHOVOR
- DAGMAR MOZOLOVÁ OCENENÁ KRIŠTÁLOVÝM KRÍDLOM
- REFORMAČNÉ OKIENKO
- MODLITEBNÁ REŤAZ
- OKIENKO MOŠ
- ONA ZAŽIJE ROMÁN – TY HO NAPIŠEŠ!
Z NÁVRATOV K TIMRAVE
- V BABYLONSKOM ZAJATÍ
- SKUTOČNÁ REFORMÁCIA ...

**„A JEŽIŠ IM RIEKOL: AKO MÔŽETE VERIŤ, KEĎ SA NAVZÁJOM
OSLAVUJETE A NEHLADÁTE SLÁVU, KTORÁ JE OD SAMÉHO BOHA?“**
Evanjelium podľa Jána 5, 44

*Milí priatelia, priaznivci, podporovatelia, milí bratia
a sestry!*

Prinášame vám ďalšie číslo Reformačných listov s vďakou voči Pánu Bohu za Jeho požehnanie. Za Jeho silu a múdrosť danú ľuďom, najmä však za Jeho lásku, ktorú nám zjavil v Pánovi Ježišovi Kristovi.

Chcem vás všetkých v úvode povzbudiť, aby ste stáli pevne, lebo vaša námaha nie je márna v Pánu (1Kor 15, 58). Hoci publikovaný príspevok v EPST 3/2018 na str. 18 s názvom „Kto nedokáže kultivovane komunikovať, nech sa nenazýva evanjelikom“ – mňa osobne zamrzelo. Už tu bolo všeličo. Jeden je lepší a druhý horší. Jeden je rodený evanjelik a iný zas nie. Na jednostrannú kritiku v EPST sme si už aj zvykli. Ale takto štylizovaný názov príspevku, priznám sa, to by som nečakal. Kam takto dospejeme? Komu a o čo ide? Je to elitárske!

Spomínam si na istého brata, ktorý na zasadnutí presbyterstva nikdy nič nepovedal, len pozorne počúval. Až raz, keď sa rozhodovalo o veľmi dôležitej záležitosti povstal a povedal rozhodné slovo. Nebolo nijako kultivované, ale bolo jasné, čo chce povedať a prečo práve takto. Všetci vedeli, že touto cestou nepôjdeme. Keby brat presbyter žil, tak by sa nemohol nazývať evanjelikom. Poznám veľa dozorcov, presbyterov, veriacich evanjelikov a napriek všetkému, i nekultivovanosti, chcem povedať, že si ich vážim. Poviem pre nás všetkých, nemusíte byť kultivovaní, buďte veriaci. Buďte tí, ktorí vedia Komu uverili, a tak vedia, že si majú v láske slúžiť vospolok (Gal 5, 13). No viem ešte jedno, a to najdôležitejšie, že Pán Ježiš prišiel na svet, aby spasil hriešnikov. A takto spolu s apoštolom Pavlom dokončíme verš - medzi nimi som ja prvý (1 Tim 1, 15). **Dokážete teraz povedať niekomu verejne, že sa nemá pre nekultivovanosť nazývať evanjelikom?** Ak máme vieru v srdci, neoslavujme seba, ale naopak, v bratskej láske, predbiehajme sa navzájom v úctivosti (R 12, 10).

Bratia a sestry, my všetci máme hodnotu. Boh si nás zamiloval, a tak sa pokojne nazývajte evanjelikmi. Patríte do Evanjelickej cirkvi a. v. a ste Boží vykúpený ľud.

Ján Brozman, dozorca Východného dištriktu

POSLEDNÁ ROZLÚČKA S PROFESOROM IGOROM KIŠŠOM

*S ľútosťou v srdci oznamujeme, že nás opustil a do večnosti predišiel
pán profesor Igor Kišš.*

Pohrebná rozlúčka sa uskutoční

v sobotu 27. januára o 10. 00 h vo Veľkom evanjelickom chráme v Bratislave.

Nech Pán Boh poteší pozostalú rodinu!

*Dielo pána profesora Kišša však pretrvá, ako aj spomienky študentov, kolegov,
oltárnych bratov a sestier na skvelého teológa, kňaza, pedagóga, priateľa.*

Ďakujeme Pánu Bohu za jeho službu, prácu a dielo pre nás všetkých ...

Prof. ThDr. **Igor Kišš** (✠ 21. júl 1932, Uhrovec – † 15. januára 2018); slovenský evanjelický teológ a filozof upriamujúci sa na otázky morálnej teológie a filozofie. Bol farárom v Bzinciach pod Javorinou, v Petržalke, v Šahách a vo Veľkých Levároch. V roku 1980 sa stal docentom na Slovenskej evanjelickej teologickej fakulte, v roku 1987 bol vylúčený zo školy a mal zákaz publikovať v ČSSR. Po páde komunizmu bol na fakultu opäť povolaný a bol vedúcim Katedry systematickej teológie (1991 – 1996) a dekanom fakulty (1997 – 2003). Bol autorom koncepcie evanjelických anglických bilingválnych gymnázií na Slovensku. Bol odborníkom na Martina Luthera, dogmatiku a etiku. Bola mu udelená zlatá medaila Univerzity Komenského a rakúsky prezident Thomas Klestil mu v roku 2004 udelil Čestný kríž 1. triedy za vedu a umenie a v roku 2013 mu Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici udelila čestný doktorát (Dr.h.c.). Od roku 2006 žil na dôchodku. Etiku prednášal na EBF UK v rokoch 1997 – 2006. Ako prívrženec kresťanského realizmu sa usiloval podložiť sekulárne riešenia všeludských otázok teologickými argumentmi. Vo svojej tvorbe vychádzal predovšetkým z nemeckého myšlienkového prostredia, osobitne z nemeckej luteránskej teológie, najmä zo samotného Luthera. Z najnovších nemeckých teológov naň vplývali Paul Tillich, Dietrich Bonhoeffer, čiastočne Karl Barth a Albert Schweitzer. Nechal sa však inšpirovať okrem Biblie aj myšlením Pierra Teilharda de Chardin, J. A. Komenského (najmä jeho Všenápravou), ako aj niektorými pravoslávnyimi, židovskými a arabskými zdrojmi. Neboli sú mu cudzie ani najnovšie výsledky prírodných vied, najmä fyziky, biológie, astronómie a medicíny. Bol autorom mnohých publikácií, štúdií, aktívne prispieval do cirkevnej evanjelickej tlače. Česť jeho pamiatke! **(jg, red)**

ACH, ZBOR PREMILÝ

1. Ach, zbor premilý, k nám bôľ, žiaľ vkročili,
keď verný služobník nás opustil na Boží premocný hlas.
2. Pán Ježiš bol s ním a žehnal slovo, čin,
slúžil Mu po celý čas, vo viere znášal aj bolesti tiaž.
3. Tak budoval on na Skale slova dom,
hostom tiež kajúcim bol v chráme, keď prestretý Pánov mal stôl.
4. O jednotu dbal a pokoj miloval,
verne však pri pravde stál, bránil ju, pred nikým nezakrýval.

5. Spory, hádok blen, čo cirkvi škodia len,
horlivo utišoval, lásky a svornosti príklad nám dal.
6. Teraz odchodí, Pán ho vyslobodil,
pozbavil bolesti, rán, tam, kde mu príbytok pripravil sám.
7. Bože, pohliadni na život príkladný,
v pokore vďačíme zaň, z milosti prijmi ho, nebeský Pán.

Evanjelický funebrál, pieseň č. 83

PROTI-SYNODÁLNE PREDSEDNÍCTVO ECAV – DEJSTVO PRVÉ

Dňa 8. 12. 2017 zasadlo Generálne presbyterstvo (GP). Okrem iného na tomto zasadnutí dal generálny biskup Miloš Klátik návrh na uznesenie: „Generálne presbyterstvo ako orgán, ktorý riadi cirkev medzi zasadnutiami synody, schvaľuje dočasné pravidlá pre financovanie prevádzky a zabezpečenie osobných nákladov zamestnancov ECAV v roku 2018, a to vo výške mesačne 1/12 rozpočtu na rok 2018 odsúhlaseného GP uznesením č.83-3/2017.“ O tomto návrhu dal následne hlasovať.

V prvom rade, svojím konaním porušil rokovací poriadok, ktorý hovorí: „Zasadnutie cirkevného orgánu vedie pred-

sedníctvo, ktoré zodpovedá za jeho nerušený priebeh. Predsedníctvo má právo a **povinnosť zastaviť rokovanie a hlasovanie v prípade, ak rozhodovanie o veci patrí do právomoci iného orgánu**. Dôvody sa uvedú v zápisnici“ (viď CZ 15/1994, §4, ods.1). **Schvaľovanie rozpočtu patrí výhradne do kompetencií Synody ECAV**, ako to ustanovuje čl. 30 ods 1 písm c) Cirkevnej ústavy. Žiaden iný orgán nemá v popise práce schvaľovať rozpočet ECAV.

Generálny dozorca sa vo svojom nedávnom článku v Ev. posle pustil do bratov Eľka a Gálla. Títo bratia sú v predsedníctve synody a práve vyššie citovaný paragraf zo zákona o rokovanom poriadku na rokovaní synody pravidelne uplatňujú. Predsedníctvo cirkvi by malo ísť k predsedníctvu synody na školenie, a nie ich ohovárať pred evanjelickou verejnosťou.

Záverečný účet aj návrh rozpočtu na synodu predkladá Predsedníctvo ECAV. Synoda schválila záverečný účet (o tom nabudúce), no odmietla rozpočet so stratou závrtných 90tisíc EUR (2,7 milióna Sk). Pamätá si niekto, že by cirkev mala rozpočet s takouto obrovskou stratou? Možno súčasné Predsedníctvo cirkvi chcelo svoj odchod spojiť zápisom do knihy rekordov, alebo aspoň do histórie. To je len môj dohad. Ktovie, či sa niekedy dozvieme ich pohnútky. Zápis do histórie sa im však už podaril, no vďaka prezieravosti synodálov, bez schválenia takejto historicky rekordnej sekery v rozpočte.

To však nebránilo generálnemu biskupovi dať na GP návrh, aby sa predsa len išlo podľa rozpočtu, ktorý synoda odmietla. Mnohí z vás pôsobia a pracujú v orgánoch a inštitúciách štátnej či verejnej správy, mnohí ste starostovia, poslanci vo svojich mestách a obciach. Dobre viete, čo znamená neschválenie rozpočtu. Dobre viete, že ani vláda SR si nemôže dovoliť ísť podľa rozpočtu, ktorý im parlament neschváli. V týchto dňoch sme boli svedkami, že ani prezident Trump si nedovolil ísť podľa neschváleného rozpočtu. Hoci Trump si dovoľí naozaj všeličo.

Generálny biskup si však dovoľil predložiť a ako predsedajúci GP dal za svoj návrh aj hlasovať, aby cirkev predsa len šla podľa rozpočtu, ktorý synoda neschválila!

K tomu niet čo dodať. Môžeme len so smútkom a sklamaním konštatovať: Toto Predsedníctvo ECAV hrubo porušuje cirkevnú ústavu, cirkevné predpisy a koná proti záujmom vlastnej cirkvi, ktorá má synodálne – presbyteriálne zriadenie.

Nie je čas zrealizovať zmenu štruktúry podľa vôle a právoplatného rozhodnutia synody ECAV ešte z roku 2010?

Daniel Mišina

10 EUR ZA CIRKEVNÉ SOBÁŠE OD JANUÁRA 2018

V posledných dňoch rozviriła cirkevné kruhy informácia, že štát cez svoje matričné úrady ide od 1. januára kasírovať snúbencov, tých ktorí chcú mať cirkevný sobáš v niektorej z registrovaných cirkví.

Národná rada Slovenskej republiky bez väčšej reakcie verejnosti dňa 6. 9. 2017 schválila vládnu novelu zákona, v rámci ktorej sa novelizoval aj zákon o správnych poplatkoch č. 145/1995 Z. z. V rámci novely zákona o e-Governmente bol v článku 4 bod 16 časť b) do zákona o správnych poplatkoch zavedený aj nový poplatok " *Príprava podkladov k uzavretiu manželstva pred orgánom registrovanej cirkvi alebo náboženskej spoločnosti* ". Jeho výška je **10,- EUR** s účinnosťou od 1. 1. 2018. Štát argumentuje, že to je poplatok za administratívne služby príslušného úradníka.

K štátnym sobášom pristupujú občania bez vzťahu k niektorej cirkvi, prípadne, keď sa jedná o druhý sobáš, kedy niektoré cirkvi z vieroučných dôvodov takýto sobáš odmietajú. Mestá, či obce nevyžadujú poplatok za svoje sobáše za podmienky, že aspoň jeden z manželov má trvalý pobyt v príslušnej obci. Na štátnych obradoch vystupujú recitátori aj hudobníci, ktorých obec platí špeciálnym honorárom. Poplatok sa vyberá aj v prípadoch, kedy ani jeden z partnerov nemá v obci trvalý pobyt, alebo v prípade, keď sa sobáš uskutočňuje v iných než obvyklých priestoroch. Napr. v prírode, na hrade a podobne. Vtedy obce vyrubujú poplatok 70,- Eur. Keď sa teda budúci manželia rozhodnú pre cirkevný sobáš, mestám, či obciam z toho nevyplývajú žiadne náklady navyše, naopak šetria prostriedky na odmenu poslanca, hudobníka, či recitátora. Mestá a obce by teda naopak mohli snúbencom zaplatiť za ušetrené prostriedky ...

Vyžadovať poplatok len od tých, ktorí chcú mať cirkevný sobáš, tento nápad sa mi zdá nemravný až diskriminačný. Vymyslelo to ZMOS – Združenie miest a obcí Slovenska, v snahe naplniť pokladnice matrik. V zákone sa tento poplatok skryl, takže za to zahlasovali aj poslanci, ktorí by ho za normálnych okolností tvrdo odmietli.

Kto s poplatkom za cirkevný obrad nesúhlasí, môže podpísať petíciu na zastavenie diskriminácie cirkevných sobášov: <http://citizengo.org/sk/sc/146639-poplatok-za-cirkevny-sobas?m=5&tcid=44625887>. Ku dňu 23. januára 2018 ju podpísalo takmer 20 000 občanov. Minister vnútra sa dal počuť, že iniciuje zmenu zákona.

Ľubo Bechný

Nenechám ťa a neopustím...

Brat Branislav Rybnikár (46) bol zvolený za člena Generálneho presbyterstva ECAV na minuloročnej Synode ECAV v Nimnici. Vyrastal v Senici nad Myjavou, absolvoval štúdium na FEI STU v Bratislave odbor automatizácia, čiastočne ekonómia. V odbore automatizácia pôsobí doteraz. Pracuje v oblasti servisu výrobných liniek pre českú spoločnosť. Dva roky pracoval v Kanade a USA. Pôsobí v CZ Senica a CZ Sobotište ako kantor a predseda Výboru misie. Jeho život je zviazaný s cirkvou od detských rokov, na pôde ECAV spoznal a prijal Pána Ježiša ako osobného Spasiteľa. S manželkou Janou býva v Sobotišti a Pán Boh im požehnal dve dcéry.

Brat Rybnikár, vstúpili sme do nového roka, ktorý má v sebe osmičku. V histórii našej spoločnosti sa spája tento rok s rôznymi pozitívnymi i negatívnymi výročiami. Pripomenieme si sto rokov od vzniku Československa, ale aj výročia nástupu komunistickej diktatúry či Pražskej jari. V ECAV na Slovensku to bude rok volebný. Ako vnímate tieto paralely?

Samozrejme bol by som rád, keby bol tento rok aj rokom zmeny k lepšiemu. Na číslo sa však nespolieham. Je treba byť aktívny a o pozitívnu zmenu sa pričiniť. Keď bude ochota u ľudí prijať zodpovednosť a budú hľadať pravdu a Božiu vôľu pre cirkve, tak tento rok môže byť požehnaním pre mnohých.

Na minuloročnej synode ste boli zvolený za člena Generálneho presbyterstva ECAV. S akými pocitmi ste vstupovali do tejto zodpovednej funkcie?

Pocity som mal rôzne. Prevládalo sklamanie z chaosu a neporiadku, do ktorého sa cirkve dostala pričinením vedenia ECAV a hlavne ich mediálnej politiky a politiky súdnicstva. Bude treba, aby sa biblické princípy a pravdy vrátili do bežného života cirkvi a cirkevných médií.

Generálne presbyterstvo sa zaoberá širokou škálou aktuálnych problémov a otázok v cirkvi. Na aké témy by ste vy chceli položiť dôraz?

Oblasť, v ktorých treba napre-

dovať je veľa. Osobne by som zdôraznil misiu a zmenu štruktúry cirkvi. Dalo by sa rozprávať aj o ďalších témach. Na to, aby sa dali veci v GP meniť, je potrebné, aby zasadnutie bolo zvolané. Je dosť možné, že terajšie predsedníctvo bude využívať obštrukciu. Uvidíme.

Už dlhšie sa diskutuje o tom, ako zreformovať, zjednodušiť a nazvime to – zmodernizovať štruktúru našej cirkvi. Napokon aj názvy niektorých rozhodujúcich zložiek znejú pre súčasného človeka dosť archaicky až nezrozumiteľne. Čo by bolo podľa vás, vhodné zmeniť?

Toto je na diskusiu. Ja som zástanca hesla: „V jednoduchosti je krása“. Dôležité je, aby nová štruktúra bola funkčná a boli v nej funkčné poistky pred zneužitím moci. Názvy nie sú až také dôležité. Bolo by to skvelé, ak by boli zrozumiteľné pre bežných ľudí. Mne osobne sa nepáčia slová ako ordinovaný a neordinovaný, resp. laik. Vyznieva to tak, ako keby bol niekto viac a niekto menej. Názvy sú druhoradé. Dôležité je, aby v úradoch a funkciách boli Bohom povolani ľudia, ktorí budú niesť zodpovednosť a viesť spoločenstvo k Ježišovmu krížu, a nie do krízy.

Spomínali sme, že nás čakajú v cirkvi voľby generálneho biskupa a biskupa západného dištriktu. Aký by mal byť podľa vás biskup cirkvi a aký program by ste vy od neho očakávali?

Dôležité je to, čo my ľudia očami nevidíme. Hospodin hľadá na srdce. Pokiaľ Boh povolá do služby ľudí, ktorých srdce bije dňom a nocou pre Boha, mohol by to byť začiatok novodobej reformácie.

Reformačné listy prinášali v uplynulom roku témy, ktoré pomenúvali aspoň sčasti stav našej cirkvi. Pozrime sa však aj na pozitíva. Čím je pre vás Evanjelická cirkev a. v. na Slovensku prítlačivá, čím vás oslovuje?

Teší ma, že stále existujú ostrovné spoločenstvá, ktoré žijú duchovným životom. Vďaka patrí všetkým, ktorí rozvíjajú prácu v tejto oblasti. Práca s deťmi, mládežou, rodinami je pre život CZ kľúčová. Z každého takého spoločenstva mám veľkú radosť.

V generálnom presbyterstve zastupujete hlas laikov, alebo neordinovaných členov cirkvi. Je podľa vás v našej cirkvi hlas neordinovaných dostatočne rešpektovaný?

Službu laikov je treba jednoznačne posilniť a rozšíriť. Momentálne však niektorí predstavitelia nerešpektujú ani hlas Synody, nie to laikov. Niekoľko bratov farárov sa v úzkom kruhu za posledné dva roky vyjadrilo, že sa v tejto zložitej situácii spoliehajú na aktivitu laikov. Zastúpenie v orgánoch je paritné (niekde +1). Pokiaľ farári budú žiť v strachu, bude to len na škodu. Myslím si, že z dlhodobého hľadiska bude treba, aby neordinovaní boli podstatne viac aktívnejší v CZ ako doteraz. V mnohých CZ život závisí na 90% od ordinovaných. To nie je dobré.

Vieme o vás, že ste kantorom v CZ Senica a Sobotište. Čím vás sakrálna hudba oslovuje?

Ja sám sa nepovažujem za hudobníka. Mal som v správny čas šťastie na správnych ľuďoch, ktorí ma posunuli týmto smerom. Boli nimi kantor z Nových Sadov brat Štefánik a zborový farár v Senici Ján Lacko. (O pár týždňov to bude už rok, čo odišiel tento môj druhý „otec“ do neba.) Rád si zahrám len pre potešenie. V Kanade som aj dva krát do

týždňa (počas pracovných dní) chodil si zahrať do kostola. Hudbu prežívam viac po praktickej stránke. Spev považujem za dôležitú formu oslavy Boha, kantorov je málo, tak touto službou slúžim v dvoch zboroch. „Kantorujem“ každú nedeľu. Teší ma, že hudbe a chválam Boha sa aktívne venujú aj moje dcéry.

Ako kantor sprevádzate farára a veriacich pri speve a liturgii na bohoslužbách. Kto vás však sprevádzal a sprevádza na ceste viery? Aká je vaša cesta viery?

Skúsím stručne povedať to podstatné. Pán Boh mi poslal do cesty vzácných ľudí. V prvom rade to boli úprimne veriaci rodičia. Mama bola viac pietisticky ladená, otec bol aktívny aj vo volených funkciách. Obaja rodičia boli v cirkvi vždy aktívni. Pamätám si, že asi od šiestich rokov ma rodičia vzali so sebou na brigády a aj na iné aktivity do zboru. Ďalšou významnou osobou (nielen pre mňa) bol už spomínaný senický brat farár Ján Lacko. Svojou úprimnou službou a otvorenosťou vedel pritiahnúť ľudí. Počas jeho pôsobenia sme začali organizovať stretávanie mládeže. Aj v zbere aj v senioráte. Dvere fary aj jeho srdca boli vždy pre všetkých otvorené. Cez rodinu Danišovou som sa dozvedel o letných táboroch pod Javorinou. V tej obyčajnej starej kopaničiarskej stodele som okrem živého Boha mohol stretnúť ďalších vzácných ľudí ako Jožko Kováč, Janko Jančo, Ďuračkovci. To bolo ešte pred revolúciou. Potom v SEMe k nim pribudli Janko Vecan, Paľo Roháček a mnohí ďalší, ktorí mi poslúžili príkladom, zdieľaním sa a pomohli mi rásť vo viere. Na mládežníckych akciách som spoznal aj svoju manželku. Bol to veľmi vzácny čas a veľké možnosti, ktoré nám Boh dal. Vnímam to tak, že (nielen ja) som dostal od Boha viac talentov a tieto nám treba zhodnotiť. Boh nám v tom bude pomáhať. Treba ho počúvať a poslúchať. Modlím sa za to.

Vráťme sa však k laikom, alebo presnejšie – členom, radovým veriacim našej cirkvi. Mnohí z veriacich sa angažujú v cirkevných zboroch, iní nemajú záujem či kapacitu o aktívnu spoluprácu v zboroch. Ako teda viac pritiahnúť radových veriacich do života zborov a cirkvi?

Všeobecne vidím veľký nedostatok, že ľudia nedokážu zdieľať osobnú vieru. Rozprávať o nej svojim deťom a domácim. Hovoriť, čo pre mňa znamená, alebo sa aj pýtať na to čomu nerozumiem. Vo vzťahu k Bohu je aj veľa otázok, aj ťažkých a aj otázok bez odpovedí.... Priestor na diskusiu a otázky by mohol byť napr. na biblickej hodine, alebo na krátkom voľnom posedení po službách Božích (pri káve, čaji). Ak človek rozumie tomu čomu verí, tak to má praktický dopad na jeho život a potom má záujem v zbere slúžiť. Je to veľmi potrebné a dôležité. V cirkvi sa na toto kladie malý dôraz.

K našej cirkvi sa hlási množstvo ľudí, ktorí sa nezúčastňujú pravidelne bohoslužobného života, nie sú riadnymi členmi cirkvi, a predsa sa považujú za evanjelikov, lebo boli pokrstení, alebo mali predkov – evanjelikov či sympatizujú s našou cirkvou. Ako osloviť týchto ľudí, aby sa stali súčasťou našich zborov?

To keby som vedel... Čím ďalej je to zložitejšie. Okrem modlitebnej podpory by bolo vhodné vytvoriť prijateľné formy pre všetky vekové skupiny. Cirkev musí byť v prvom rade Cirkvou so živým spoločenstvom s Bohom. Potom to bude ľahšie. Obávam sa, že ECAV v tomto smere stratila počas posledných 20 rokov veľmi veľa. Treba nám veľa modlitieb, pokánia a odpustenia.

A na záver, čo by ste zaželeli našim čitateľom do nového roka?

Želaní už odznelo dosť. Často si však spomeniem na slová v 1. kapitole knihy Józuovej. Pán Boh hovorí: „Nenechám ťa a neopustím“ (Joz 1,5,c). Pokračuje to krásnymi slovami v 7 – 9 verši: „Len buď silný a veľmi odvážny, aby si konal celkom podľa zákona, ktorý ti prikázal môj služobník Mojžiš. Neuchýľ sa od neho ani napravo ani naľavo, aby si mal úspech, kamkoľvek vkročíš. Nech sa táto kniha zákona nevzdiali od tvojich úst, ale rozjímaj o nej vo dne i v noci, aby si sa snažil robiť všetko, čo je v nej napísané; lebo vtedy sa vydarí tvoja cesta a budeš mať úspech. Ved' som ti prikázal: Buď silný a odvážny, nestrachuj sa a nezúfaj! Lebo Hospodin, tvoj Boh, bude s tebou, kamkoľvek pôjdeš.“ Platí to aj pre nás všetkých do roku 2018. Kiež by sa tieto slová naplnili u všetkých členov Božej rodiny.

Eva Bachletová; Foto: archív Branislav Rybníkár

SPOMIENKA

V týchto týždňoch si pripomíname narodenie evanjelického teológa, ktorý sa svojím životným dielom stal inšpiráciou pre mnohých - **Albert Schweitzer**. Dňa 14. januára 1875 sa narodil v Kaysersbergu alsaský evanjelický teológ, filozof kultúry, lekár, muzikológ, klavirista, organista, významný znalec a interpret diel Johanna Sebastiana Bacha, etik a novozákonník ALBERT SCHWEITZER (Ludwig Philipp Albert Schweitzer), ktorý pôsobil ako misijný lekár v Afrike, založil a viedol nemocnicu pre tropické choroby v Lambaréné. Je nositeľom Nobelovej ceny mieru (1952). Zomrel 4. septembra 1965.

Z jeho myšlienok:

„Modlitby nemenia svet. Modlitby však menia ľudí a ľudia menia svet.“

„Pane, tu je môj život. Kladiem ho dnes na oltár. Nalož s ním podľa svojej vôle.“

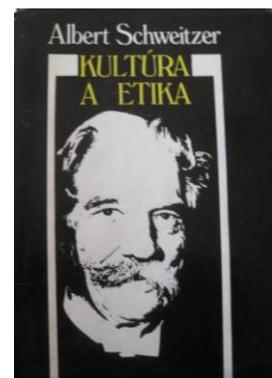
„Jediné, čo bude dôležité, keď odídeme, budú stopy lásky, ktoré sme zanechali.“

Schweitzer hrá Bacha v Lambarene:

<https://www.youtube.com/watch?v=s2lRwGXkr3A>

<https://www.youtube.com/watch?v=ySRsQlGx6hk>

Zdroj: FB *Ars ante portas*

Dagmar Mozolová ocenená Krištáľovým krídlom

V nedeľu 21. januára sa v priestoroch Slovenského národného divadla v Bratislave uskutočnil 21. ročník Krištáľového krídla, ktorý je každoročným udeľovaním ocenení osobnostiam na Slovenku, ktoré dosiahli vo svojom odvetví mimoriadnu odbornosť a úspech. Ocenenie je udeľované v rôznych odvetviach spoločenského, kultúrneho, hospodárskeho a verejného života. Organizátorom udeľovania týchto cien je umelecká a reklamná agentúra Krištáľové krídlo spol. s r.o. Hlavnou myšlienkou Krištáľového krídla je objavovanie a vyzdvihnutie jedinečných ľudí a ich profesionálnych výkonov, ktoré si zaslúžia najväčšiu úctu. Krištáľové krídlo je udeľované od roku 1997 a za ten čas sa stalo rešpektovaným ocenením, ktoré odráža najvyššiu odbornosť laureáta. V súčasnosti sa ocenenie udeľuje v kategóriách filantropia, hospodárstvo, publicistika a literatúra, divadlo a audiovizuálne umenie, výtvarné umenie, rock pop jazz, hudba, šport, medicína a veda a udeľuje sa i mimoriadna cena za celoživotné dielo, mimoriadny úspech v zahraničí či iný významný počin.

Tešíme sa, že medzi jedenástimi ocenenými osobnosťami Slovenska bola aj Dagmar Mozolová, redaktorka a moderátorka RTVS. Ocenenie v kategórii Publicistka a literatúra získala za reláciu Encyklopédia spravodlivých. Od roku 2014 v tejto relácii, vysielanej v Rádiu Slovensko, Dagmar Mozolová prináša rozhovory so Slováckmi, ktorí počas druhej svetovej vojny a holokaustu zachránili mnohých Židov. Do konca roka 2017 bolo odvysielaných 90 častí. V rámci relácie Encyklopédia spravodlivých odznali aj príbehy viacerých evanjelických kňazov, ktorí počas vojny pomáhali Židom. Autorka tiež nahrala sériu rozhovorov so zachránenými. Encyklopédiu spravodlivých je možné vypočuť si aj z archívu RTVS: <https://slovensko.rtvsk/relacie/encyklopedia-spravodlivych>, program relácii nájdete na webe: <https://www.rtvsk/radio/program/1083>.

Dagmar Mozolová pôsobí v oblasti audiovizuálnej tvorby už takmer dve desaťročia. Je výnimočná svojím autorským prístupom k spracovaniu tém. Diváci a poslucháči ju poznajú z náboženských programov vysielaných v STV, SRO, dnes RTVS, či už Televízny posol, Orientácie, alebo z aktuálnej ponuky duchovných programov RTVS. Evanjelická verejnosť ju pozná z moderovania rôznych podujatí a cirkevných aktivít. Sestre Dagmar Mozolovej úprimne blahoželáme a tešíme sa, že jej talent a dlhoročné profesionálne skúsenosti boli ocenené!

Eva Bachletová,

zdroj: <http://kristalovekridlo.sk/>, <https://www.rtvsk/radio/program/1083>,
<http://www.teraz.sk/kultura/kristalove-kridlo-2017-ziskalo-jed/304140-clanok.html>

Foto: Andrej Lojan

REFORMAČNÉ OKIENKO

Zodpovedné presbyterstvá, alebo diktatúra ...

1 list ap. Petra 5, 1 – 4: „Starších medzi vami napomínam ako spolustarší a svedok Kristových utrpení i účastník slávy, ktorá sa má zjaviť: Paste Božie stádo, ktoré je u vás, nie s nevôľou, ale dobrovoľne, ako Boh chce; nie pre nečistý zisk, ale ochotne. Ani nie, ako by ste panovali nad dedičstvom, ale buďte vzorom stádu, a keď sa zjaví Arcipastier, dostanete nevädnucci veniec slávy“.

Peter, ktorého poznáme ako popredného apoštola sa predstavuje len ako starší (grécky presbyter), dokonca iba spolustarší. **Nie veľký šéf, ale jeden z mnohých.** Na rozdiel od totalitných systémov, kde jednotlivec na vrchole pyramídy určuje všetko, biblický model cirkvi je iný. Vrstva **starších vo viere má pást stádo.** Opäť sa pozrieme do gréčtiny. Slovo pást – poimaino – znamená v prvom rade kŕmiť, ako čítame v mnohých anglických prekladoch Biblie. Pastier tiež ošetruje ovce a chráni ich pred vlkom (diablom). Tiež dbá, aby stádo prinášalo úžitok. Ovce dávajú mlieko a vlnu – potravu a teplo. **Presbyteri teda musia viesť zbor k ľuďom, ktorí potrebujú nasýtiť a zohriať láskou.**

Boh stvoril svoju cirkev geniálne. Ustanovil starších (presbyterov) za biskupov zboru (Skutky 20: 17, 28). **Nehrozí jej ani chaos – lebo presbyteri majú stádo viesť** svojím vzorom. Ale **nehrozí ani diktatúra**, lebo žiaden zo starších nemá moc na presadenie svojho ega. Napomínajú sa navzájom. Pripomínajú pritom svoje skúsenosti s Ježišom (1 Pt 5:1) a hlavne Jeho milosť. Jeho slávu.

Reformačia posunula cirkev od totalitnej štruktúry bližšie ku Biblii. Od kňazstva oligarchie ku kňazstvu všetkých.

Martin Luther nenazýval farárov kňazmi, ale služobníkmi. Je dobré, keď je v zbore farár - vyškolený služobník, ale zodpovednosť presbyterstva pást' zbor tým nekončí. Prečo presbyterstva, a nie všetkých veriacich, keď zdieľajú kňazstvo? Samozrejme, každý kresťan má zodpovednosť využívať svoje dary, aby cirkev rástla a silnela. **Ale presbyteri=starší vo viere majú potrebné skúsenosti a biblické poverenie od Boha, aby pásli stádo.**

Ak má cirkev prežiť, musí sa vrátiť k Biblii. Niekde sú presbyterstvá len formálnymi schôdzami o majetku, ale **Kristus chce, aby všetky plnili Jeho vôľu.** Okrem toho, čo sme písali, majú podľa slov *Jakuba 5: 14: Je niekto chorý medzi vami? Nech si zavolá starších zboru a nech sa modlia nad ním, keď ho v Pánovom mene pomazali olejom.*

Možno si povieť: „Sú veľké problémy a zápasy na generálnej úrovni, tak načo riešiť takéto malé veci?“. Lenže ide o ľudí a ich mentalitu. Keď sa ozdravia zboru a ľudia zistia: „Viac pastierov dá viac lásky, viac uzdravenia a viac plnosti do života.“, pristúpia aj na decentralizáciu celej cirkvi.

Ešte raz. Nechcem nič hovoriť proti farárom. Je dobré, keď je v zbore človek, ktorý má vzdelanie a plní isté špeciálne úlohy. Vážim si duchovných, čo mi pozitívne ovplyvnili život. Ale som presvedčený, že aj múdri farári chcú mať presbyterov, ktorí pracujú na uzdravení duše a ducha. Vedia, že to nezvládnu sami. Vedia, že nemajú pútať pozornosť na seba za každú cenu, lebo sa to vypomstí. Keď nie im, tak zboru určite, lebo raz odídu a pri zmene duchovného sa stáva veľa zranení a trhlín ...

Z takéhoto múdreho farára môže byť múdry biskup, ktorý rešpektuje presbyterstvo a synodu. Spolupracuje na uzdravení vzťahov.

Na druhej strane, **duchovne vlašné a nečinné presbyterstvá zákonite vedú ku totalite.** Všetko ostane na farárovi: „On sa má modliť, on má robiť pastoráciu, on má kŕmiť stádo Slovom...“. Ostane preťažený, vyhorený. Bude vidieť, že ostatní neťahajú a musí on ... Musí ich napomínať a naprávať. Bojovať a súdiť. Nakoniec mu ostane len ten boj a súd. To sa prejaví aj „vyššie“.

Oprášme teda reformáciu a jej princípy: Jedine Písmo a jedine Ježiš. Z nich pramení nádej, viera a láska. Ony sú potrebné aj pri premene presbyterstiev. Nepôjde to násilím, ani krikom. Ľudia musia otvoriť svoje srdcia Bohu, aby oživoval svedomie. Aby ich naplnil Svätým Duchom a ten už rozlieva lásku (R 5:5) ku Kristovi. Práve tá je základnou kvalifikáciou pre pastiera (Ján 21:17).

Otázkou je, ako začať? Cieľ dáva Biblia, ale aký urobiť prvý krok? Nedá sa nasilu a rýchlo premeniť na pastierov tých presbyterov, ktorí netušili, čo píše Biblia. Navrhujem, aby sa začalo uvoľnením rúk. Máme hospodársky výbor, v ktorom sú odborníci na majetok. Tí by mali dostať aj právomoci, lebo táto práca sa koná zbytočne duplicitne – najprv sa na niečom dohodnú, a potom sa na tom istom dohaduje presbyterstvo. Navyše farár je zaťahovaný do majetkových záležitostí, čo vyústilo do kauzy okolo brata Šefranku a k rozbrojom v celej ECAV.

Nech HV stojí pred konventom a jeho predseda je štatutárom v hospodárskych veciach. To prinesie, že farárovi a presbyterstvu sa tak otvorí cesta k dôslednejšej pastierskej službe. Dozorca má tiež dosť duchovných a pastierskych úloh. Navyše bude dobré, aby dozeral na prácu predsedu HV, aby nedošlo k zlyhaniu. Lebo kto podpisuje správnosť dokladu by nemal byť aj konateľom. Nemal by dozerať sám na seba.

Samozrejme, ku tomu treba dať veľa úsilia, aby presbyteri pochopili svoju pastiersku úlohu a boli vyškolení. Na začiatku to vyžaduje modlitebný zápas. Nech nám v tom Boh pomáha.

Peter Dubec

„PRED SVITOM VSTÁVAM; VOLÁM O POMOC; A DÚFAM V TVOJE SLOVO.“ ŽALM 119, 147

Milí bratia a sestry,

pozývame vás pridať sa ku nám a zotrúvame v modlitebnej reťazi za našu cirkev, ktorá stojí na dôležitej hranici a pred zmenou, keď si budeme voliť našich cirkevných predstaviteľov, či už v cirkevných zboroch, seniorátoch, dištriktach alebo v generálnej cirkvi. Je veľmi dôležité, aby sme sa dobre rozhodovali a pristúpili k voľbám zodpovedne. Zmena je možná, ale musí začať v nás a od nás! A potom sa aj Pán Boh prizná k našej práci a službe. Túžime po požehnaných služobníkoch, ktorí budú pást' im zverené stádo s dobrou vôľou, láskavo-prísne, s čestnými úmyslami a zodpovedne pred Pánom Bohom i pred ľuďmi. Túžime v našich spoločenstvách po posile, úteche, povzbudení, pomoci, ale aj po napomenutí a kritike, ale nech nám to hovoria charakterní, čestní, úprimní, morálne zásadoví služobníci vedomí si svojej hriechnosti a zakotvení v pravde Písma a verní Symbolickým knihám.

V modlitebnej reťazi pokračujeme každý deň v ranných hodinách medzi 6:00 – 8:00, na 5 – 10 minút sa stíšime k prečítaniu si Božieho Slova a k vlastnej modlitbe.

OKIENKO MOS

DOKÁŽEME SPOLU NAŽÍVAŤ?

Text: Filipským 1, 27

„Len nažívajte tak, ako je hodné evanjelia Kristovho, aby – či keď prídem a vás uvidím, či keď som vzdialený – počul som len to o vás, že stojíte v jednom Duchu a spolu ako jedna duša bojujete za vieru v evanjelium.“

Každý z nás si zvykne dávať ciele a robí všetko preto, aby ich dosiahol. Alebo sa o to aspoň snaží. Či už sa naše ciele, plány a túžby týkajú rodiny, súkromia, alebo zahŕňajú službu, povinnosti a vzťahy. Pozrime sa spolu s Pavlom, aké „ciele a méty“ nastavuje filipským kresťanom.

Po tom, ako opisuje svoj vzťah k zboru vo Filipis, ako vyznáva, že sa za nich modlí, povzbudzuje ich slovami: **„A za to sa modlím, aby sa vaša láska vždy viac a viac rozhojňovala v pravom poznaní a v každej skúsenosti“** 1, 9.

Dáva veľký dôraz na praktickosť kresťanského života, v ktorom sa odráža Kristus. Ich, ako aj naša láska sa má:

1. rozhojňovať – má **„rásť“** v **„pravom poznaní“** – potrebujeme sa o Bohu učiť, spoznávať Ho, skúmať, študovať Jeho slovo, aby sme sa nedali oklamať;
2. **„v každej skúsenosti“** – v praktickom, reálnom živote.

Preto Pavol po týchto slovách filipských kresťanov vyzýva – **„Len nažívajte tak, ako je hodné evanjelia Kristovho“**. **„Len žite“** aby – či keď prídem a vás uvidím, či keď som vzdialený – počul som len to o vás, že stojíte v jednom Duchu a spolu ako jedna duša bojujete za vieru v evanjelium.

Tu použitý grécky termín **„nažívať“** v jeho prvom význame znamená **„viest' občiansky život“** podľa zákonov mesta. To znamená žiť praktický život v spoločnosti podľa hodnôt Božieho slova. Pavol ich záväzne vyzýva – **„keď budem o vás počuť, keď sa dopyčujem od iných, ako žijete ... či už budem tu, alebo budem odcestovaný“**. Ináč povedané: **„aký chýr, aký obraz kresťanstva vydáva váš praktický život, vaša skúsenosť, vaše hodnoty, postoje, vaše slová a reakcie? Čo sa dopyčujem? Aké ovocie je z vášho života? Pretože to sa nedá oklamať? V kostole, na biblických stretnutiach si môžeme porozprávať zbožné frázy, kostol to znesie, ale aká je realita života tam, kde nás nik nevidí? "**

Svoj kresťanský život sa rozhodujeme žiť podľa dvoch možností:

1. podľa seba, svojich túžob, snov a plánov;

2. podľa Evanjelia

1. podľa seba. Keď my, kresťania, **žijeme podľa tela**, nedokážeme si nájsť k sebe cestu a žijeme telesne, podľa svojich sebeckých túžob a priání. **Božie meno a Božie záujmy sú pre nás frázou a pojmiami – nie sú pre nás prioritou.** Pavol to pomenúva v druhej kapitole: **„nič nerobte z hašterivosti a márnej ctižiadosti“** 2, 3.
  - **hašterivosť, ctižiadosť a márna sláva** – sú úhlavní nepriatelia jednoty a harmónie v cirkvi. Aké ľahké je „rozdeliť a rozhádať sa“. To je to najmenšie, keď dovolíme vlastnej ctižiadosti, egu a ješitnosti, aby prevládla. V čom sme vlastne my, kresťania, iní od tohto sveta? Čo nás teda rozlišuje? **Pokora!**
2. život podľa Boha a Jeho princípov – pokora: **„radšej v pokore iných pokladajte za hodnotnejších než seba, a nehľadajte každý len svoj prospech, ale aj prospech iných“** 2, 3 – 4. A vzor je pre nás Pán Ježiš. **„nažívajte tak, ako je hodné evanjelia Kristovho“**. - **Nažívajte – ako? „vedte život“**.
  - máme nažívať, nie ako tak „prežívať“ zo dňa na deň. Naše životy musia byť prvé zmenené Evanjeliom, pretože tento svet potrebuje vidieť živého Krista v Jeho cirkvi! Ved' „bojujeme za vieru v Evanjelium“, ktoré je jediné „mocou Božou na spasenie“ Rímskym 1, 16.

„Aby ste tak boli schopní rozoznávať, čo je hlavné, a boli ste čistí a bez úhony na deň Kristov, naplnení ovocím spravodlivosti skrze Ježiša Krista na slávu a chválu Božiu“ 1, 10 – 11.

Stanislav Kocka

ONA ZAŽIJE ROMÁN – TY HO NAPIŠEŠ! Z NÁVRATOV K TIMRAVE

pokračovanie z minulého čísla

Timrava Hanu Čepčínku zjavne nemala rada: jej literárnemu tútorstvu, ba až zauškovaniu, komandu akémusi – v duši, slovom i konaním odporovala, mnohé jej literárne vzory, rady a ponuky odmietala. Zamietla, napríklad, využiť nádherné rosnaté nedeľné ráno, keď je myseľ najsviežejšia a tvoriť možno utešene, na literárne tvorenie: túžila žiť život vo všetkých jeho rytmoch, a to i v duchovnom rytme nedeľnom. Čepčínskej to dala jasne na vedomie – nevzala do rúk pero, ako si želala. Pobádaná vlastným vnútorným hlasom vošla v tom sviežom i tichom ráne, aké iba nedeľné bývajú, do polichnianskeho kostolíka: „Nepovzniesť sa spevom? Nepočúvať kážeň? – pýtala sa seba a v duchu i Hany – neponoriť sa pod rečou otca do posvätných myšlienok, neplesať, keď on plesá, nesmútiť, keď on smúti, nerozhorčieť sa, keď je on rozhorčený, nehorieť ohňom svätého zápalu, keď on horí...? To nemôžno!“ – odpovedala Hane v tom nedeľnom ráne. A tak, inokedy zas inak, odporovala svojej literárnej objaviteľke Čepčínskej. – A ak ju opäť k tomu vyzvala, zdráhala sa tak konať vo svojom literárnom bytí: cítila sa byť martýrkou i bojovníčkou: „Byť prenasledovanou, preháňanou zaň, byť súženou, zatváranou. Hoci biť sa zaň... Rúbať!“

Timrava vlastný talent, hoci sa s ním sporila, napokon vypravila do sveta. Dlho sa učila s ním narábať, no zvládla ho pozoruhodne. Aj umenie boja za národ – Čepčínskej „Všetko za národ“, vo vlastnej tvorbe odkliala. Nebojovala však mečom v jeho mene: neformovala po zuby vyzbrojenú jazdu, neblúžnila o slovenskej šľachte, v jej čase zväčša pomadařčenej, ale do zápasov o vtedajší svet, ktoré viedla literatúra, vkladala obrazy nádherného Novohradu, človeka, rodín i dedín, láskavých i nenávisťných, ľudu – toho špatno-krásneho, tvrdo a neúnavne

pracujúceho, no i nečistého človeka v ňom – verného i neverného, roduverného i odrodilého.

Pravdaže, takéto Timravino dielo je celkom osobitým umením slovenskej literatúry, umením slovenského realizmu, ako ho nazval Jozef Škultéty. V jedinečných typoch a príbehoch rozpráva Timrava slovenský svet svojej doby. A ten svet nie je iba svetom národa, ale i ľudu, človeka, dobrodeja i zlodeja. Aj preto sa jej z pera Ľudmily Groeblovej ušla výčitka, podľa ktorej „motív národnostný sa len chabo a nejasne ozýva v jej prácach“, že „je to tým nečakanejšie na Slovensku, kde náš život každodenný tak úzko súvisí so životom politickým, kde náš kultúrny život spontánne zafarbený je naším zápasom národnostným.“

V tej chvíli na scénu vystúpil martinický Jozef Škultéty, Timravin literárny otec. V poznámkach pod čiarou ku Groeblovej štúdiu podal pozoruhodnú obranu Timravinu v dejinách slovenskej literatúry azda málo známou argumentáciou. Podľa Škultétyho Timrava národnostné motívy akcentuje primerane kraju, v ktorom sa rodia témy jej novelistiky. A Novohrad je práve takým krajom, v ktorom sa stretávajú dva svety, dva národy, dve kultúry. A ak Timrava zobrazuje predstaviteľov Slovákom nežičlivého národného spoločenstva – podľa Groeblovej až neprípustne sympatickými črtami, podľa Škultétyho je to naopak. Timrava ostrú kritiku odrodilstva či iných špeciálnych okolností slovenského života v Uhorsku, mravných a charakterových, podčiarkuje Škultéty, predsa len „maľuje“ – aj keď nie tézami a heslami – no predsa nemilosrdne. Čitatelia Timraviných próz, ak sú obdarovaní bystrozrakom, môžu sa v jej dielach presvedčiť, odkazuje Škultéty, ako Uhorsko nemalo k slovenským veciam dostatok primeraného citu.

Timrava ako pravá umelkyňa svoje umelecké sympatie či antipatie k svetu – k mnohorakým svetom svojich čias – nedelila podľa národného či národnostného „hávu“. Nielen medzi odrodilcami – aj medzi Slovákami, novohradskými rodákmi našla dostatok kritických miest. Vynikajúco ich popisala. Sú dobre známe. A mnohé z nich práve v jej podaní

presakujú do hlbinných vrstiev novohradského človeka. A predsa aj v tunajších ľuďoch popri všetkej temnej náruživosti našla tie najlepšie vlastnosti. Aj Jozef Škultéty, keď do Lučenca pred deväťdesiatimi rokmi (1927) prišiel, na záver svojej dvadsaťsedemstranovej, pevnou ešte rukou písanej prednášky, práve v naznačenej súvislosti prečítal záver Timravinej prózy Skon Paľa Ročku. Nevylúčil by som, že mu v tej chvíli mohli vojsť slzy do očí, keď sa verejne poklonil Timravinmu umeniu, ktoré dokázalo prekonať nenávisť matky k umierajúcemu synovi Paľovi. Syn tohto sveta zatúžil po matkinom odpustení spôsobom, ktorý býva označovaný za prejav najvyššieho – kajúceho pocitu človečenstva v človečenstve: áno, kavky, tie viny jeho ťubali srdce Paľa Ročku nemilosrdne, práve tak, ako ťubali srdce jeho ťažko ranenej matky, vysotenej surovo zo synovho domu, a to až do chvíle, kým synovi, vinníkovi svojmu, viny neodpustila, nevykročila k domu umierajúceho, a tam nevidela tvár svojho syna: „Tvár mal premenenú, zjasnenú, akoby videl krásne zjavenie. Lapil materi ruku chvatom, pritiahol jej hlavu k sebe a bozkával čelo pri sluche, kde mala jazvu po zahojenej rane... Starká ticho stojí pri posteli. Ruky neodťahuje od jeho úst, druhú kladie mu na hlavu a žehná si syna.“ Timravin príbeh sa končí vo chvíli, keď Paľo Ročka, viny zbavený materinou slzou, zomiera.

„Dojem, keď zavrieš takúto Timravinu knižočku“, povedal nad Skonom Paľa Ročku Jozef Škultéty práve tu v Lučenci, „v duši čitateľovej ostane taký, akoby mal v ruke evanjelium. Timravina duša, ktorú vnáša do svojej tvorby, je láskou evanjelia preniknutá – láskou, povedal by som, vo Vrchoch novohradských z pokolenia na pokolenie prechovávanou.“

Škultéty má pravdu: Skon Paľa Ročku je scéna biblická a podľa príbuzenstva v slovenskej literatúre vyslovene hiezdoslavovská. Koľkým vinníkom a koľkým vinám, na prvý pohľad aj neodpustiteľným, vedel nájsť spôsob Hviezdoslav. Keď v Ežovi Vlkolinskom stará mať po všetkom tom žehraní napokon objíme si vnuka Benka – Benjamína a hriešnemu

Evinmu rajskému plodu dáva nový duchovný zmysel v jablčku darovanom vnukovi. Odpustenie, privinutie vnúčika: najvyšší možný čin človečenstva v človečenstve. Tak to vysvetľuje Milan Rúfus.

Takých hviezdoslavovských asociácií je v slovenskej literatúre vlastne viac. A takú nájdeme aj v závere Timravinej prózy *Všetko za národ*. Vezmite ju a čítajte! Vidíte, ako Hviezdoslavka Timrava v role „literárnej starej matky“ objíma dieťa radostné a v ňom cíti nádej budúceho slovenského pokolenia v literatúre: „On bude druhým Hviezdoslavom – volá! Ale keď sa preinačí? Hupne jej zrazu myšlienka do hlavy. Ako to robia i teraz mnohí, pridávajúci sa k stranám rozvratným, ohrozujúcim slobodu. Zaleje sa jej tvár od rozčúlenia. Jej zvädnutá postava zachvela sa. To nemôže byť, to sa nesmie stať! To by bol úder smrteľný a z prs odznel vzdych plačlivý, hlboký a ťažký, ťažký a hlboký, žeby tri veterné mlyny pohla ním.“

Je to vlastne Timravina replika. Hviezdoslavkina. Odkaz na matku Hviezdoslavovu predovšetkým. Na jej slzy nad „odrodilým“ synom, ktorému v dobre známej slovenskej literárnej scéne neporozumela ani slovo.

Ale je to aj replika na Hanu Čepčínsku. A jasne hovorí, literatúru treba nielen budiť, hurtovať, zauškovať a komandovať, ale vedieť za ňu i vzdych, modlitbu zo srdca vydať. K tomu i čin: tri veterné mlyny pohnúť!

Timrava nimi pohla. Kolá troch veterných mlynov Timravíných sa točia už desaťročia. Literatúra svoje múčky melie, vnuci Timravini chlebk pečú. A my v hukote mlynských kôl počujeme Timravu dávnu prosbu: chlieb náš každodenný – dielo nové našej literatúre daj nám dnes. Daj nám spisovateľov. Napriek hlasom, ktoré špekulujú o Timravinom vyhýbavom literárnom vzťahu ku kresťanstvu počujeme v tej prosbe, a to celkom jasne, aj ozvenu hlasu obuvníka Martina: Prečo stojíš vonku, Pane?

No ešte niečo je vo vzduchu. Bolestne o tom v novele *Všetko za národ* spievajú – šepkajú Timravine veterné mlyny. Práve v týchto dňoch, píše sa rok 2017,

Spoločnosť Tvorba štylizuje perom Júliusa Vanoviča list slovenských literárnych vedcov, združených v tejto spoločnosti, adresovaný ministrovi kultúry Slovenskej republiky, v ktorom sa rozhorčene pýta, ako je možné, že na slovenských školách sú z učebných osnov vylučovaní slovenskí spisovatelia, medzi nimi Timrava na prvom mieste.

Pripomína mi to osobnú skúsenosť Fedora Ruppeltda, ktorú zaznamenal, keď písal o zborníku Timrava v kritike a spomienkach vo svojich denníkoch, uchovávaných v Archíve literatúry a umenia Slovenskej národnej knižnice, uviedol: „... zasa ma vyzvali prispieť do zborníka. Pekne. Odpísal som, že nemám čo zvláštneho napísať. Timravu znal som veľmi málo. Bol som s ňou len raz, ako biskup, v Lučenci, keď už bola stará – chorá. Druhý – a posledný raz som bol pri nej už len pri jej rakve na jej pohrebe. Ako biskup som kázal v cirkevnej časti pohrebu v kostole v Lučenci dňa 30. novembra 1951. Keď som po kázni v kostole zišiel z kazateľne, tam prítomný gen. biskup Chabada mi povedal, že to bola znamenitá reč a aby som ju dal uverejniť do Cirkevných listov. Kázeň som i poslal redakcii, a to 7. dec. Ale rukopis musel ísť na cenzúru SLOV-ÚCU (Slovenský úrad pre veci cirkevné v Bratislave, tak sa ten úrad vtedy volal) a tam tú moju pohreb- nú kázeň tak nezmyselne scenzurovali – už vysádzaný text, že redaktor Cirkevných listov Dr. Janko Beblavý sám mi povedal, že v tej zrezanej forme škoda by to bolo vytlačiť; cenzúra tá vyškrtla spolu asi tri a pol strany (na viacerých miestach), teda temer celú polovicu kázne. Tak som to ani nedal vytlačiť v C. L. Vyškrtli všetko, kde je reč o cirkevnónáboženských vplyvoch pri výchove Timravy – Boženy Slančíkovej, dcéry evanjelickej školy – fary, kde som spomenul duchovný a národný význam kresťanský atď. pri jej výchove. I táto malá epizóda je charakteristikou doby, nezmyselnosti cenzúry štátnej, politickej a či skôr straneickej – komunistickej – ateistickej, ktorá sa nezastaví ani pri rakve vynikajúcej spisovateľky – národnej umelkyne. Ale pri kázni, ktorá ináč odznela v kostole, tomu už nemohli zabrániť!“

A je to aj moja osobná študijno-

bádateľská skúsenosť: v martinskej edícii Sondy vyšla v roku 1997 veľmi pekná a erudovaná kniha o Timrave s názvom Božena Slančíková-Timrava, v ktorej je dokumentograficky dôkladne predstavený Timravín štátny pohreb s fotografiami účastníkov, ktorý nasledoval po jej evanjelickej pohrebe, na ktorom kázal biskup Fedor Ruppeltdt. O tom však nie je v knihe ani jediné slovo – zmienka, ani fotografia.

Nečudo, Timrava drahá, že aj v tom literárnom nebi vám musí vadiť táto slovenská cenzúra, ktorá vás škrtá v slovenských knihách a školách.

Ale vaša energia, ktorá pohla a poháňa tri veterné mlyny, je tu.

Pozýva nás tlačiť tie mlynské kolá slovenskej literatúry ďalej.

Pane daj, aby sa nerozpadli a nezastali, ako sa to stáva na kolese šťastia, na nule.

Miloš Kovačka
Lučenec, 21. októbra 2017

Foto: internet

V BABYLONSKOM ZAJATÍ

Nebude to žiadny historický exkurz, ani nič podobné. Bude to krátke zamyslenie, ktoré súvisí s dnešnou situáciou v ECAV.

Prišlo mi to na um, keď som si spomenul na dielo, ktoré napísal Martin Luther O kresťanskej slobode. A napísal tiež spis O babylonskom zajatí cirkvi. No iste, Luther píše o niečom inom. Mne pri čítaní textu prišlo na myseľ pár myšlienok.

Prečo by sme dnes mali byť v babylonskom zajatí? Ako to vyzerá? No jednoducho. Predstavte si takú vec, ako traja mudrci prídu hľadať narodeného Kráľa a zavítajú k Herodesovi. No nezostanú tam. Odídu, idú za hviezdou, za tým, čo napísal Micheáš. V dôvere. Bez reptania, bez lútsosti, či akéhosi smútku za tým, čo by mohli zažiť u Herodesa. Ako by to vyzeralo dnes? Spoliehajú sa dnes ľudia na to, čo je napísané v Biblii? Ako by ste zareagovali? Myslím, že tým, pre ktorých prišiel Pán Ježiš Kristus, aby zomrel na kríži, Ho svet svojou ponukou berie. Lebo si Ho dajú vziať. Nášho Pána pre akési šťastie, pokoj, zabezpečenie, dobrý život. Pána, ktorý nemá paláce, dopravný prostriedok, honosný šat, ... Ved' aj sám Natanael reaguje na Filipa – „Či z Nazareta môže byť niečo dobré?“ J 1, 46. A táto veta dnes mnohým stačí. Ved' si len spomeňte na chvíle pred dvoch, troch rokov. A to aj v cirkevných kruhoch. Toto je naše babylonské zajatie.

V minulom roku, či v minulých rokoch sme zažili voľby. Tohto roku budú zas. Patria k demokracii. Pri voľbách zaznie všeličo. Plytkosť prevláda. Frázy, ktoré bežne zaznievajú, sľuby, najmä veľa nesplniteľných hneď pri vyrieknutí. No zrejme sa to dobre počúva. A je to jednoduchšie. Dáme na sľuby a nech sa starajú. Pravda je taká, že na sľuby zabudnú, ako sľubujúci, tak aj spoliehajúci sa na sľuby. Alebo fráza, nebojte sa, všetko zariadime. Bude dobre. Zvýšime platy, znížime dane. Ceny elektriny nebudeme zvyšovať ... atď. O rok nato, na tlačovej besede vysvetľujú, ako a prečo je nutné dane udržať, ak nie zvýšiť, ceny udržať na rovnakej úrovni a o dva roky zvýšiť ... A to nehovorím ešte o darčekom, ktoré pri predvolebnej kampani rozdávať a ľudia si berú. Nenechajte sa takto uplatiť chvíľkovou radosťou. Čo teraz sladko chutí,

časom zhorkne. Toto je naše babylonské zajatie.

Voliť budeme predstaviteľov samosprávy. Len si nepovedzte, že vás to nezaujímá, aj tak sa nič nezmení, alebo že sa vôbec o politiku nezaujímáte. Politika vám ovplyvňuje každodenný život. Nedajte sa zajať. Akokoľvek to vyzerá jednoducho, bez úsilia, námahy, tak je to plytké a nič to neprinesie, určite nie krajine, alebo mestu či obci, v ktorej žijete. Píšem to preto, lebo rok 2018 je volebným rokom aj v ECAV.

Voľby v cirkvi? Uprednostnite tých, ktorí svojimi darmi a schopnosťami slúžia Tomu, kto svoju vládu nevykonáva v honore a hojnosti, ktorí Mu chcú a aj budú radi pomáhať k rastu a rozmáhaniu sa Jeho kráľovstva. Uprednostnite tých, ktorí budú spravovať veci ECAV tak, aby Jeho kráľovstvo rástlo a rozmáhalo sa. Uprednostnite tých, ktorí budú vedení Pánom a Spasiteľom Ježišom Kristom. Ktorí dodržiavajú Jeho príkaz: „*Prikazujem vám, aby ste sa milovali*“ J 15, 17. A tiež tých, ktorí si uvedomujú: „*Nie vy ste si mňa vyvolili, ale ja som si vyvolil vás a ustanovil som vás, aby ste šli a prinášali ovocie a vaše ovocie aby zostávalo, tak, aby vám Otec dal, čokoľvek by ste v mojom mene prosili od Neho*“ Ján 15, 16. Lebo ako čítame, ak prinášajú ovocie, a ovocie zostáva, tak prosia Otca a On im dá o čokoľvek prosia. Ved' to je požehnanie zvolených, ale aj spoločenstva. Lebo čokoľvek budú prosiť dá im Otec v mene Pána Ježiša Krista. „*Ale ovocie Ducha je: láska, radosť, pokoj, zhovievavosť, nežnosť, dobrotivosť, vernosť, krotkosť, zdržanlivosť*“ Gal 5, 22 – 23.

Tento text, ovocie sa aj sladko číta, a iste nehorkne časom. Je stále sladké. Jeho sladkosť sa vystupňuje a najsladšie je vo večnosti. No tu na zemi je to ovocie, ktoré jedia, ochutnávajú druhí. Tým sa ich pohľad upriamuje na Pána Ježiša. Ak ovocie horkne, alebo len chutí samolúbosťou, egoizmom, honorom, namyslenosťou ... tak neupriamuje pohľad na Ježiša, ale na človeka.

Uprednostnite tých, ktorí si nezakladajú na svojom postavení, ale na službe. Uprednostnite tých, ktorí vám nesľubujú pomoc pri dobrom hlasovaní, ale slúžia a zvestujú Pána Ježiša Krista. Uprednostnite tých, ktorí sú veriaci. A ako? Takto – „*Ako môžete veriť, keď sa navzájom oslavujete a nehladáte slávu, ktorá je od samého Boha?*“ Ján 5, 44. Zamyslite sa nad týmto veršom, potom vid'ťe dianie a v modlitbe sa dobre rozhodnite pri voľbách.

Takto nebudete v babylonskom zajatí a ani vedení doň.

Ján Brozman, dozorca VD ECAV

Foto zdroj: internet

Skutočná reformácia hovorí: Jedine Ježiš, jedine vierou, jedine milosťou a jedine Písmo

Ján 3:16 „Ved' Boh tak miloval svet, že dal svojho jednorodeného Syna, aby nik, kto verí v neho, nezahynul, ale mal večný život“.

Úžasné slová. Boh miluje SVET. Kto miluje, dáva milosť. Lebo láska koná dobre. Táto milosť prichádza na celý svet bez rozdielu. Žiaden človek nie je vyňatý. Na každého svieti Božie svetlo (Ján 1:6), zohrieva ho Slnko a osviežuje dážď, či už je spravodlivý, alebo nespravodlivý (Mt 5:45). Niekedy sa čudujeme: „Prečo taký zlý bezbožník zažíva dobré veci? Prečo ho Boh nezostrelí, ale drží pri živote?“ – Lebo milosťou ... Bez nej by zostrelil každého z nás. Už to, že sme sa narodili je výsledkom milosti, ktorú mal ku nám v lone matky.

„Jedine milosťou sme spasení, Jedine pre Ježiša, jedine podľa Biblie a jedine vierou“ - to je v kocke reformačné učenie. Jej štyri základné piliere. To, čo nás delí od zatratenia je naša viera. Mk 16,16b: Kto však **neuverí**, bude **odsúdený**. Ale keď prečítame celý verš: „Kto uverí a dá sa pokrstiť, bude spasený. Kto však neuverí, bude odsúdený“, musíme sa opýtať – a čo s tým má spoločné krst? Hľadajme odpoveď v Augsburgskom vyznaní článok 13 (sviatosti) ... aj vyžadujú vieru, a vtedy sa správne používajú, keď ich s vierou prijímame a keď sa nimi viera posilňuje.

Preto krst nie je len obradom, ale celoživotným zápasom pokánia (v Lutherovom Malom katechizme sa dočítame). Preto rodičia a krstní rodičia odpovedajú na otázku: „Odmietate v mene tohto dieťaťa neveru, hriech a všetky diabolské skutky; odmietate?“

V nereformačnom a nebiblickom učení pôsobia sviatosti sami o sebe – bez ohľadu na vieru.

Teraz sa možno opýtať: „A prečo Luther neskôr písal, že krst nevyžaduje vieru“?

Tu sa musíme opýtať aj:

Prečo počas reformácie bránil Židov a neskôr ich prenasledoval?

Prečo sa najprv stále opieral o Písmo a potom už menej - v spise proti Židom ho vôbec necitoval?

Prečo najskôr tvrdil: Kristus je jedinou hlavou Cirkvi a potom oprel cirkev o politikov a vydal im ju do rúk?

Prečo najskôr odmietal zbrane na obranu Evanjelia a potom k nim vyzýval?

Lebo je veľmi náročné udržať sa na ceste, ale stačí chvíľa nepozornosti a skončíme v priekope (vodiči vedia).

Neviem a ani nechcem súdiť, či Luther spasenie udržal, alebo nie. Ale pre mňa je to veľkým mementom – aj ja si musím dávať veľký pozor. Aj ja sa občas ocitnem jedným kolesom v priekope a musia ma vyťahovať... Cesta je úzka. Dajme si pozor!

Triedme aj Lutherovu teológiu. Či pochádza z doby reformácie, alebo až z tej neskoršej, keď dával do popredia svoje ego a svetskú moc.

To prvé otvorí priestor láske, lebo viera je činná skrze lásku – skrze Boha, ktorý ňou je. To druhé môže zasypať nenávisťou a spôsobiť rozklad.

Reformácia je dobrá vec, lebo spája oddanosť Biblii s milosťou a podriaďuje sa Kristovi vierou v Neho. Nie v poučky, ale v osobu, ktorá je úžasná svojou láskou a odpustením. Nasledujme Ho, ako Ho nasledoval Luther v prvých rokoch reformácie.

Peter Dubec

Milí priatelia, vytvorili sme na [Facebooku stránku](https://www.facebook.com/help.ecav/) Hnutia evanjelických laických pracovníkov, nájdete nás na adrese: <https://www.facebook.com/help.ecav/>.

Tešíme sa na vás!

Podporiť budovanie a rozvoj nového komunikačného a misijného nástroja – Reformačných listov, ktoré sú dostupné emailom a na internete, ktoré chcú byť moderným evanjelickým médiom a ktoré reflektujú činnosť ECAV na Slovensku s misijným zámerom môžeme na číslo bankového účtu HELP: IBAN: SK32 7500 0000 0040 2009 7346. Do poznámky uveďte **Reformačné listy** alebo uveďte variabilný symbol číslo: **4024**. Ďakujeme. Ochotného darcu miluje Boh.

Kontakt na tím Reformačných listov:

Hnutie evanjelických laických pracovníkov, o. z.
Partizánska 2
811 03 Bratislava

Redakčná rada:

šéfredaktorka: Eva Bachletová	0905 813 782
Monika Cipciarová	0948 254 765
Martin Kováč	0905 269 078
Ľubo Bechný	0905 345 764

Vaše podnety a skúsenosti čakáme tiež na adrese: help@evanjelickajednota.sk. Na emailovej adrese listy@evanjelickajednota.sk sa môžete prihlásiť aj na odoberanie Reformačných listov e-mailom.

Viac nezahmlených a pravdivých informácií si môžete prečítať na internetovej stránke www.help-ecav.sk